

kropit, ker je bil blagopokojni g. Balon vsem dobro poznan, noben siromak ni odšel iz njegove hiše praznih rok. Dajal je vsem dobre nasvete glede vinogradov. Rajni je bil dolga leta član tukajšnje posojilnice, občinski odbornik, podporni član gasilcev, prosvetnega društva in ljubitelj petja. Da je bil blagopokojni vsem priljubljen in naklonjen, je pokazal njegov pogreb. Velikanska množica s truplom pokojnega se je vila od hiše žalosti v cerkev. Sv. mašo zadržnico je opravil domači g. župnik Ignacij Brvar ob asistenci dveh g. kaplanov. Domači pevski zbor je zapel pod vodstvom g. organista Antona Brašna tri žalostinke. V cerkvi ob rakvi je g. župnik opisal in orisal njegove požrtvovalne zasluge. Ob odprtju grobu se je poslovil od njega njegov tovariš cerkv. kijačur Anton Cizel in tajnik Faptovskega odseka Sekoranja Ferdo. Dragemu rajnemu svetila večna luč, preostalim naše sožalje!

Pojdita v miru, moja zvesta hlapca. Iz Dola pri Hrastniku poročajo: Dne 16. januarja je umri v Turju nad Dolom g. Jernej Orožen, p. d. Ribčev stric. Značajan kat, mož, zvest naročnik kat. listov, ki se ni nikoli silil v ospredje, povsod pa bil posebno v prejšnjih letih temelj, na katerega se lahko zida. Dolgo vrsto let je bil tudi kijačur cerkve Sv. Stefana. V soboto, 18. januarja, je velika množica ljudi spremlila dobrega očeta na hriček Sv. Stefana in ob besedah g. župnika M. Medveška spoznala, da kdor kakor Ribčev stric Bogu posojuje, na velike obresti nalaga, saj ob odprti jami človek spozna, da

le dobra dela gredo za nami. — Komaj dober teden za Orožnom je preminul v Skopnem Mokotar Franc, p. d. Slanšek. Če je bila denarna potreba pri podružnici Sv. Stefana ali Sv. Jurija, ali je bilo treba oskrbeti denarna sredstva za nove zvonove, našel si na cesti, koder se le malo še sliši glas zvona imenovanih podružnic, dobrega Slanškovega strica, ki ti je s prijaznim nasmehom ponudil polo pod nos, češ »saj ni treba več kakor moreš«. Kot je živeli, tiho in spokojno, tako je tudi odšel. V ponedeljek, 27. januarja, smo ga položili kraj cerkvice Sv. Jurija, za katero je storil veliko korakov v življenju, k počitku. Upamo, da se bodo spomnile nad njima besede božjega Učenika: Pojdita v miru, moja zvesta hlapca, ker sta bila v malem zvesta, vaju bom čez veliko postavil. Blag jima spomin!

OPOZORILO VSEM, KI NISO ŠE PLAČALI NAROČNINE!

Zaradi izrednih razmer in ogromnih stroškov za tisk, ne moremo pošiljati lista nikomur, ki nima vsaj delne naročnine vplačane! Zato začnemo s prihodnjo številko list ustavljati onim, ki za leto 1941. niso še nič plačali. Zato pravočasno opozarjamo vse zamudnike, da še ta teden poravnajo naročnino!

Uprava.

Dopisi

Slovenjgraški okraj

Sv. Vid nad Valdekom. (Božičnica v ljudski šoli.) Tudi v naši ljudski šoli je bila lepa božičnica, katero sta pripravili tukajšnji učiteljci. Skoraj vsi otroci so bili obdarovani, nekaj jih je pa dobilo večjih darov, kot blago za obleke in nekaj parov obuval. Podpore so prejele od nekaterih ustanov in dobrih, do revnih otrok usmiljenih src. Božičnica je bila pred lepitimi jaslicami. Otroci pa so ljubko deklamirali nekaj primernih božičnih pesmic ter jih nekaj tudi zapeli.

Slovenj Gradec, V nedeljo, 9. februarja, ob pol 10. uri dopoldne bo v dvorani hotela Goll polagala Kmetijska blagovna zadruga v Slovenj Gradcu račune o preteklem poslovnem letu. Komaj eno leto dela šele ima za sabo in pred letom dni je še marsikdo zmajeval z glavo, češ, bogve če bo kaj iz tega. A danes nihče ne dvomi o njenem obstoju. Kljub težkim razmeram in hudi protigigantaciji od strani prizadetih se je razvila v lepo podjetje in je že prvo poslovno leto zaključila z velikim prometom. Število njenih članov je naraslo že skoraj na 500. To se imamo zahvaliti zlasti dobro izbranemu vodstvu, ki je znalo delovanje zadruge usmeriti res na pravo združeno podlago, ki ji je prvo nuditi ugodnosti in korist svojim članom. Da je moralo k temu doprinesiti tudi mnogo materialnih žrtev, o tem ni treba

govoriti. Zahvaliti pa se moramo tudi zavednosti ljudstva, ki se kljub različnim grožnjam od strani prizadetih ni dalo ustrašiti. K tej prvi obletnici trdega, a plodonosnega dela se zadruga zahvaljuje vsem svojim članom za njihovo naklonjenost in jih vabi, da se na skupščini zbero v čim večjem številu. Zdruzni pozdrav!

Kozjak

Sv. Križ nad Mariborom. V nedeljo, dne 26. januarja 1941, po sv. maši smo se zbrali moške in fantje pa tudi dekleta in žene k važnemu sestanku. Krajevni odbor naše stranke JRZ je imel pod predsedstvom podžupana g. Franca Hauptmana občni zbor. Na tem zboru je poročal blviši narodni poslanec g. Žebot. Predsednik g. Hauptman se je v lepem govoru spomnil smrti velikega našega voditelja dr. Korošca, ki je bil že davno častni občan naše občine. Spominu velikega pokojnika smo zaklicali trikratni »Slava«. — Na tem zboru smo se posvetovali tudi o nadaljnjem delu na novi cesti Bresternica—Sv. Križ—Pevniška dolina. — Govorili smo tudi o prehrani. Velika zmeta je pri okrajnem in banoinskem prehranjevalnem uradu glede naše in drugih hribovskih občin. Uradi se držijo navedb domačih trgovcev, koliko so prodali moke domačinom. Poudariti po moramo, da je ogromna

večina naših občanov kupovala živež v Mariboru in ne pri Sv. Križu. In to se nam sedaj ne vsteje. V naši fari so samo trije kmetje, ki predelajo toliko žita, da ima družina dovolj hrane, vsi drugi moramo kupovati živež. Zahtevamo, da se pomota popravi. — Pri nas ima skoro vsaka hiša naročenega »Slov. gospodarja«. Tudi letos smo nekaj novih naročili. Tudi društveno življenje lepo napreduje. Naša dekleta in fantje nam vedno kako lepo našpičajo. V nedeljo smo imeli lepo igro, katere smo bili vsi veseli.

Pohorje

Sv. Martin na Pohorju. Tudi pri nas smo ustanovili krajevno organizacijo Rdečega križa. Šolski upravitelj je povabljenim občanom v posebnem predavanju razložil pomen organizacije. Predvsem je poudaril, da bi v tako razsežni občini bilo treba nabaviti za vsak okoliš bivše občine najpotrebnejša zdravila in druge pritičline za prvo pomoč. Zelo bi potrebovali tudi nosila za prenašanje težkih bolnikov do vozne ceste. Poleg vsega tega pa nam je v prvi vrsti potrebno veliko število človekojubilnih ljudi, ki bodo pripravili bližnjemu kadar koli priskočiti na pomoč. V vasi imamo tri sto šoloobveznih otrok. Od teh jih sto petdeset obkazuje prvi in drugi oddelk osnovne šole. Slabotni malčki morajo v velikem številu prehoditi šest do sedem kilometrov dolgo pot do šole. Krajevna organizacija Rdečega križa bo od sedaj naprej do jeseni pobirala prostovoljne prispevke za ustanovitev šolske kuhinje. Nekaj denarja bo v ta namen prispevala tudi iz dohodkov nabrane članarine. Treba bo otrokom prvega in drugega oddelka nuditi vsaj v dveh najhujših zimskih mesecih vsak dan toplo juho, da bodo pokrepani pripravljene za dolgo pot iz šole domov. Gmotno boljše stoječi kmetje naj se usmilijo gostaških otrok in naj v ta namen prispevajo potreben delež za svojega in gostaškega otroka. — Naš veliki škof Anton Martin Slomšek je rekel: Kdor ima otroke rad, ni slab človek. Ker so Pohorci znani po svoji dobrosrčnosti, pričakujemo, da ne bo nikogar, ki bi nas pustil od hiše praznih rok. Učiteljice bodo hodile od hiše do hiše in pobirale za šolsko kuhinjo skromne prostovoljne prispevke. Naša mladina mora biti močna in zdrava. Sami moramo skrbeli za to. Brez zadostne hrane si otrok v šoli ne more pridobivati znanja, ki mu je potrebno za poznejše življenje. Lačni otroci so utrujeni, zaspani in nepazljivi. Če bo vsak naš kmet žrtvoval skromno vsoto za lačno in skromno vsoto za raztrgane otroke, potem bomo tudi pri nas vsakomur lahko dokazali, da ljubimo svojega bližnjega. Kdor revežu da, Bogu posoja!

Sv. Lovrenc na Pohorju. Že 290 let je stara mrtvaška knjiga naše župnije, a tako malega števila smrtnih slučajev, kakor lansko leto, nima zabeleženih. V župniji je okroglo 3000 duš, bilo je samo 23 mrličev. Tukaj smrt ni pobirala, ampak kaj čudno izbirala. Ko je pokosila 7 otrok v starosti do petih let, je zadelo koso na ramo ter mirno in brezbrizno korakala mimo najbolj zdravih in močnih ter se ustavila šele pri utrujenih in počitka potrebnih ter vzela s seboj 16 oseb v starosti od 60—83 let. Smrt ima torej

Nova sodobna cesta Kairo—Jeruzalem. Pred nedavnim je bila otvorena nova cesta Kairo—Jeruzalem. Iz Kaira poročajo, da je ta slovesnost dobila še prav poseben poudarek v tem, da jo je počastil s svojo navzočnostjo celo egiptski kralj Faruk sam, ki je cesto na slovesen način izročil prometu. To je sodobno zgrajena cesta, po kateri bo mogoče potovati vselej, ne da bi bilo treba pri tem biti odvisen od vremenskih razmer. Cesta vodi od Kaira pa preko Jeruzalema vse do Bagdada. Spejšana je približno 350 milj daleč po puščavi. Dober del te ceste so zgradili Angleži.

Materino razočaranje. Policija v Clevelandu v Ameriki je več mesecev iskala nevarnega vlomilca, ki je s pobežnim kaznjencem Edvardom Burianom zagrešil več vlo-

Januš Golec:

Hči mariborskega mestnega sodnika

Ljudska povest iz junaške dobe obrambe Maribora pred Turki leta 1532.

Na ta način polovljene ter povezane brate bodo znosile močne roke na gnojišče pod mestnim stražnim stolpom. Zarotniki so si segli v roke in potrdili s prisego, da bodo držali načrt in njegov program najstrože tajno do izvršitve v pustni noči.

Obračun

Na pustni večer in noč leta 1532. je doživel Maribor pravo poplavo z vinom. Uskokom s poveljnikom vred se niti sanjalo ni, da tiči za popivanjem na smrt kak drug zajec kakor pa vsakoletno praznovanje praznika vseh norcev.

Kajetanov maščevalni načrt s prekomernim zalivanjem z alkoholnimi pijačami in z zadržanjem v liki železo močne hodne vreče je uspel, ker so se vsi zarotniki držali navodil.

Okrog ene ure čez polnoč na pepelnico je bilo nametanih po gnojišču pod najvišjim mariborskim stražnim stolpom 21 dolgih vreč, v katerih se je nekaj skuhalo premetavati, a ni prav moglo, zato pa je tem bolj ne-

znansko tulilo. Kakor na gumnu žitne snope so naložili uskoške dragonce v vrečah po deset ob vsako stran gnojišča, na srednjem in najbolj visokem kupu je pobrcavala ena vreča, poleg katere je stal z bikovko stražmojster Kajetan Hercog.

Stopilo je na plan še 20 mlatcev z bikovimi žilami v rokah. Številni gledalci so obstopili pustne mlatce z gorečimi plamenicami. Ko je bilo vse nared za zabavni prizor, je prvi dvignil bikov cepec stražmojster ter ga položil med glasnim odjekom v pepelnico noč po osrednji vreči z gromovitim pozivom:

»Bij, udri!«

Prišel je pustni pika-pok, kakor ga najbrž ni doživel Maribor ne prej in ne slej. Mlatiči so udrihali po štetju predmlatiča Kajetana med krohotom svečarjev ter gledalcev. V vreče povezano človeško snopje se je krčilo, zvijalo, premetavalo in vpilo, kakor bi se odpiral pekel in bi silila na plan cela legija vragov.

Vodilni mlatič je naštel do deset in se zadržal iz polnega grla:

»Obrni in še po drugi plati!«

Mariborski pustni mlatiči so snopje obračali ter udrihali po njem, dokler se ni umirilo — in je počivala na gnojnem gumnu nema, prazna ter zbita slama...

Mlatenje je bilo na povelje končano. Mlatiči so si naložili otepeno snopje in ga odnesli skozi mestna vrata za napajanje živine ter preko mestnega mosta v tedaj

glede novačenja popolnoma druge predpise kakor pa vojaške naborne komisije.

Slovenjebistriški okraj

Rače. Prosvetno društvo je imelo svoj redni letni občni zbor. Iz predsedništva poročila je razvidno, da je društvo v preteklem letu prav agilno delovalo. Saj je priredilo 5 gledaliških predstav, med temi eno na prostem in 1 veliko tombolo, katera je vrgla precej čistega dobička. Nadalje si je povečalo prostore v gradu in postavilo velik nov oder, kar je brez dvoma največjega pomena. Blagajniško poročilo izkazuje skoraj 80.000 din prometa. Pri volitvah je bil izvoljen po večini star odbor z agilnim Greifovim Pepetom kot predsednikom na čelu.

Mariborska okolica

Sv. Peter pri Mariboru. (Ruperče-Grušova.) Malokdaj se oglašamo v »Slov. gospodarju«, čeravno je v naših vaseh mnogo njegovih zvestih naročnikov, toda sedaj hočemo tudi mi v njem potožiti svoje težave. Po čudnih intrigah so bili naši otroci pred leti naenkrat prešolani k Sv. Marjeti ob Pesnici, čeravno so vsi rodovi zmiraj hodili v šole pri Sv. Petru. Zaradi enodušnega odpora in zbranih podpisov staršev je bilo prešolanje ukinjeno. Upali smo, da bo zadeva s tem zaključena, toda lansko jesen se je ponovilo isto. Vsi otroci so morali v šole k sv. Marjeti, čeravno so bili starši silno ogorčeni in so se branili na vse načine. Na zopetni protest staršev je kr. banska uprava v Ljubljani sporočila, da otroke takoj prešola zopet k Sv. Petru, ako se občina Sv. Marjeta ob Pesnici zaveže plačevati pripadajoči šolske prispevke, katere itak dobi na davkih. Močno razburja vse prizadete starše, da občinska uprava Sv. Marjete še niti po poldrugem mesecu, odkar je prišel dopis, ni sklepala o tem, ali ustreže želji staršev, katero so enodušno izrazili s svojimi podpisali. Tako postopanje občinske uprave gotovo ni na mestu. Kakor nam je znano, plačujejo druge občine šolske prispevke k Sv. Marjeti, zakaj ne bi tedaj Sv. Marjeta plačevala za nas k Sv. Petru, kamor imajo otroci bližnjo in lepšo pot ter so tja hodili vsi naši predniki. Stare vaške občine so imele tako gospodarstvo, da so v redu plačevale vse svoje šolske prispevke. Ali združena občina Sv. Marjeta tega ne more in ne zna? S takim čudnim postopanjem se bo občinska uprava osovražila pri svojih lastnih občanah. Prizadeti starši pa ne bomo nikdar odnehali, ker gre za naše otroke, katerim ne pustimo škodovati.

Dravsko polje

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Še vedno je cela fara pod vtisom proslave II. domovinskega dneva, na katerem je v siju državnih zastav bila glavna točka Finžgarjeva narodna igra »Naša krič«. »Naš rod so zatirali, zatirali ga niso,« to je poglavitna misel te čudovite igre, ki je naš narodni program. Naval je bil tolik, da smo morali na Svečnico ponavljati. Požrtvovalni igralci so težko nalogo po splošnem mnenju zelo dobro rešili. K uspehu so kajpada pripomogle tudi gorenjske narodne noše. Prihodnjo nedeljo, dne

9. februarja, pa gremo z igro gostovat k sosednjim Hajdinčanom. — Omeniti moramo še to, da smo na domovinskem dnevu sklenili, da bomo odslej po zimskih večerih v vseh hišah na glas brali Mohorjevo »Zgodovino slovenskega naroda«, da še bolj spoznamo, da naša slovenska kri, ki v slogi ljubi svoj dom, ni nobena igrača. Kaj ste sklenili drugod? — V Lukeževe telege svetega zakona se te dni vprežeta zopet dva para. Zupečan Dolenc Jože se je poročil s Peršak Terezijo iz Zg. Pleterij, njena sestra Rozalija se pa preselila za par hišnih števil, in sicer k Alojzu Ose. Naj jima vedno sonce sije!

Ptujsko polje

Hajdina. Prihodnjo nedeljo, dne 9. februarja, nastopijo po večernicah pri nas sosednji Lovrenčani z veličastno narodno igro »Naša krič, ki so jo doma dvakrat igrali in je vedno bila dvorana premajhna. Igra je iz Napoleonovih časov in nam kaže, kako je naš slovenski rod rajši krvavel kot da bi bil suženj tučju. Celo resnična ljubezen francoskega sladkača, častnika Renarda, ki jo goji do županove Jerice, se mora utopiti v naši krvi. Vse domačine kot tudi sosede iz St. Janža, St. Vida in Ptujja vabimo, da svoje goste v velikem številu pozdravimo.

Sv. Marjeta niže Ptujja. Dolgotrajna zima z visokim snegom se je v par dneh poslovila ter umaknila, seveda le začasno prilično lepemu, še precej toplemu vremenu. Ozimni ni škodovala, kakor so se ljudje že bali. Sedaj so v teh toplejših dneh ljudje dosti v obdravnih gozdovih, kjer padajo topoli, jagnedi in vrbe po največ, kar se vse izvaža po železnici ter se širijo gozdne golčave. — V četrtek, dne 23. januarja, so naši konjereji imeli v Ptujju pregled in žigosanje plemenskih, rodovniških kobil in pregled žrebcev. Največjo pozornost je vzbujal novokupljeni žrebec, res krasen medjimurec, last g. Jože Rižnarja iz Gajovca. — Ožingarjev mlin, ki je na novega leta dan utonil na Dravi pri brodu pri Zavrču, so začeli dvigati iz reke. Pravijo, da bo trajala dvigalna dela čez en teden.

Sv. Marjeta niže Ptujja. Zimske posebnosti uživajo šmarjetčani v različnih okolnostih. Nekaj se jih veseli, ker se ženijo, ali bodo vsaj kje na gostiji. Spet drugi so žalostni, ker imajo kakega bolnika v rodbini; španska se je namreč začela oglašati. Tretji pa in teh je dnevno po 20 ali tudi več, si preganjajo zimski dolg čas s tem, da pomagajo pri reševalnih delih, pri dviganju Ožingerjevega rečnega mlina iz Drave. Mlin je namreč, kakor smo svoj čas poročali, na Novega leta potopilo plavajoče ledovje po Dravi. — Lepo misel skušajo uresničiti podjetni vaščani Formina. Začeli so graditi cesto od novega mosta čez Pesnico na Monti proti Forminu, da bi bila čim krajša zveza med kolodvorom v Osluševcih in med Zavrčem čez Placarovec in brod na Dravi. Zavednim Forminčanom želimo, da bi jim delo lepo uspelo, pa tudi iz sosednjih vasi, da bi jim nudili pomoč, saj bo nova cesta vsem v korist.

Dornava. Fantovski odsek in dekliški krožek v Dornavi prirediti na Dorotejino nedeljo, dne 9. februarja po večernicah telovadno akademijo z blagoslovom novega telovadnega orodja. Na sporedu so lepe zborne deklamacije in nastopi vseh

članov in članic ter naraščaja. Pokazali bodo svojo umetnost in gibčnost na novem orodju. Zato vabljeni vsi prijatelji slovenske mladine, posebno pa sosednji bratski odseki in sestriški krožki FO in DK Dornava.

Slovenske gorice

Sv. Barbara v Slov. goricah. Tukajšnja šola je tudi letos priredila svojo običajno božičnico, pri kateri so bili obdarovani revni šolski otroci. Obdarovanih je bilo 113 otrok z raznim blagom v vrednosti 6340 din. — V blagu so prispevali: Kraljevska banska uprava in tovarne: Hutter, Rosner, Ehrlich, Jugotekstil, Thoma ter razni mariboerski in domači trgovci. V denarju pa so prispevali naslednji: v prvi vrsti je omeniti Protituberkulozno ligo v Vurbergu, ki je velikodušno podprla našo božičnico. Dalje so prispevali: Krajevni šol. odbor, občina, Okrajna hranilnica pri Sv. Lenartu v Slov. gor. ter razni mariborski denarni zavodi in trgovci ter domačini v kraju. Vsem darovalcem se tukajšnje učiteljstvo v imenu siromašne dece najiskrenejše zahvaljuje ter prosi, da bi naše človekoljubno prizadevanje našlo razumevanje in odprta srca tudi v bodoče.

Sv. Rupert v Slov. goricah. Gostije pa so letos zamrzile. Pravijo, da bodo ženini na karte. Če ne bo kandidatov za zakonski jarem, pa bodo naši igralci uprizorili za pust veselo igro »Dva para se ženita«. Nekaj za smeh mora biti. Dne 9. februarja ima Kmečka zveza občni zbor, pride g. Špindler, da razloži pomen kmečke organizacije.

Apaače. V Slovenskih Konjicah se je poročil tukajšnji učitelj g. Franc Lobnik z gđc. Matildo Lazar, tajnico v Slov. Konjicah. Želimo mnogo sreče. — Po zaslugi upraviteljstva in učiteljstva so tudi letos otroci nepremožnih staršev bili s obleko obdarovani na vseh šolah apaaškega polja deloma pred, deloma po božičnih počitnicah.

St. Ilj v Slov. goricah. Dne 18. decembra 1940 ob 8. uri zvečer je bila žalna seja za pokojnega dr. Antona Korošca, voditelja slov. naroda. Naš Fantovski odsek in Dekliški krožek lepo napredujeta in pogostokrat prirejata lepe igre in akademije.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Minul je že mesec dni od tukajšnje primicije, pa še je dostikrat predmet razgovorov, ker je bila zelo lepa kljub zimi. Za revne dijake so gostje zložili 350 din. Vrlemu gospodu primicijantu P. Fidelisu Kranerju, ki je bil središče slavnosti, pa naj Bog podeli najboljšo prihodnost v delu za zveličanje neumrjelih duš! — Socialno-zdravstvena prirediteljska društva prijateljev Slov. goric v naši župniji v dneih od 19. do 24. jan. je izborna uspela. Higijensko razstavo je obiskalo v Ciril-Methodovem domu 396 ljudi. Okrožni zdravnik dr. Weixl je trikrat predaval o otroških boleznih, o prvi pomoči, o jetiki in o plinskih napadih. Zaščitna sestra je govorila o higieni žen, o higieni na vasi in o negovanju dojenčaka. Predavanja je obiskalo 830 ljudi, jasen dokaz, da se naše matere živo zanimajo za tak zelo potreben puok. Bili so razdeljeni letaki, ki obdelavajo tifus, grizo, garje, meningitis in nalezljive bolezni. Tudi precej zdravstvenih knjig je bilo razdeljenih. V petek zvečer, 24. jan., so bila v natlačeno polni dvorani

še precej z drevjem obraščeno Magdalensko predmestje. Tamkaj so že čakali za drevesa privezani uskoški konji.

Mlatiči so razvezali negibne ter neme vrece, zginili preko mosta skozi tako zvana vodna vrata — in pustna zabava leta 1532. je bila v Mariboru zaključena.

Izjalovljeno maščevanje

Zimsko hladno pepelnično jutro leta 1532. je vrnilo najmočnejšim uskokom toliko zavesti, da se jim je začel vračati spomin na vprašanje: kaj se je zgodilo z njimi preko noči? Čeprav so bili zbiti kakor snopi, je nekaterim uspelo, da so se izkobacali iz hodnih vrec ter pregledali za graničarje najsratomnejši položaj. Pri pogledu na sosedni Maribor jim je bilo jasno, da so se pustili vjeti na usodepolne limance, katere so jih pahnila v do smrtno sramoto.

Nobenemu niso iztepli Mariborčani duše, a že prvi občutki po prebujanju iz omotice so kričali, da se bodo razbita mesta neznošno razbolela. Najhuje jo je izkupil stotnik Pero, kateremu je mlatič izbil vse sprednje zobe ter ga poškodoval zelo nevarno na obe očesi.

Uskoki so se smilili sami sebi. Nagel pobeg v uskoško taborišče in povrh še z nezavestnim poveljnikom je bil za par tednov nemogoč. Treba se je bilo skriti kje v bližini, si poceliti rane za silo, se dokopati do odvetnega orožja in potem bi šele lahko zagodli katero Mariborčanom.

Od batin zabuhli uskoški jezdecii so pomagali drug drugemu na neosedlana kljuseta. Jedva še rohljajočega stotnika so pravežali kar v vreci na konja in so nastopili korakoma najžalostnejši umik izpred Maribora.

Komaj in komaj so se privlekli do gradiča Betnava na Teznu. Na grajskih pristavah so jim dovolili odpočitek iz enostavnega razloga: Betnava je bila zagrizeno luteranska in ne samo v nasprotstvu — v sovraštvo s tedaj še katoliškim Mariborom.

Ker so prisegli zbiti uskoki Mariborčanom turški obračun s krvjo in požigom, so bili betnavski gospodi naravnost dobrodošli. Luterani so celo poskrbeli, da si jc začel opomagati stotnik s pomočjo ranocelnika z vurbereškega gradu.

Sicer je bil vsak od prebatinanih graničarjev dobrih 14 dni boleče-marogast po telesu, vendar se je vračala iztepena moč v brezdelju ter dobri negi, z njo je rastla tudi uskoška maščevalnost, katera je prisegala za vsak udarec z bikovko mlake krvi in kupe pepela. Stotnik Pero Čatorič se je pocelil od vseh najbolj počasi, ker je bil najbolj zbit, predvsem po obrazu, kateri je obetal spačenost po ozdravljenju. Čas in potrpljenje zacelita vsako telesno rano, če le ni od početka smrtonosna ali zastrupljena. Tako je bilo tudi z uskoškim poveljnikom. Izlrazil se je in začel šepati po betnavski pristavi brez sprednjih zob in z nič kaj dobrega obetajočimi oteklinami po obrazu. Komaj in komaj mu je odprl ranocelnik očesne veke, da

mov. Nekoč sta hotela vlomiti v neko draguljarino, pa ju je policija zasledila in Burian je bil ubit. Obstreljen je bil tudi njegov pajdaš, vendar pa se mu je posrečilo, da je odnesel pete. Šele pozneje ga je policija po čudnem naključju prišla. Hotel je vlomiti v neko mesarijo, pa je bil na begu zopet obstreljen. Še isti večer pa je telefonirala policiji neka ženska in ovdčila »neznane tolovaje«, češ da so streljali na njenega sina. Detektivi so takoj prihitali v njeno hišo, kjer so našli hudo ranjenega Edvarda Solkovskega, v katerem so takoj spoznali iskaneega zločinca. Med zaslišanjem je prišlo na dan, da nesrečna mati niti slutila ni, s čim se poča njen sin. Ko se je privlekel ranjen domov, je mater nalagal, da je bil ranjen med kvartanjem. Doma

razdeljena darila materam. Vsaka je nekaj prejela, revnejše pa več. Lahko si mislite, s kakim veseljem so sprejemale naše matere lepe, primerne darove, ki jih je nabrala vse preblaga gospa podbanova Klara Majcen v Ljubljani. Zato ji je številno občinstvo izreklo najiskrenejšo zahvalo. Bog ji povrni njeno veliko ljubezen in dobrotljivost nasproti našim revnim obmejnim materam, ki vestno izpolnjujejo svoje materinske dolžnosti in voljno nosijo breme materinstva. Kar še bodo v bodoče storile v večji meri, ko so ob 69 hišnih obiskih zaščitne sestre prejele potrebni pouk. Društvu prijateljev Slov. goric v Ljubljani pa najlepša zahvala za to prireditve!

Mursko polje

Ljutomer. Domačini in sosedje se v ljudo vabijo na uprizoritev Holbergove komedije »Politikant« v 5 dejanjih. Klasična veseligr, obilo dobre zabave iz zgodovine meščanske politike. — Prireditve se vrši v soboto, dne 8. februarja t. l. ob 8. uri zvečer in v nedeljo, dne 9. februarja, ob pol 4. uri popoldne v dvorani »Katoliškega doma«. Zveze z vlaki na vse strani.

Haloze

Zavrč. (Sol. kuhinja Podmladka Rdečega križa.) 14. januarja 1941 je bila na tukajšnji ljudski šoli otvorjena šolska kuhinja pod vodstvom šolskega odbora Podmladka Rdečega križa. Od 356 vpisanih šoloobveznih otrok dobiva dnevno 243 otrok toplo hrano, ki v mnogih primerih pridejo nad 5 km daleč brez zavžite hrane in šolo in to celo k popoldanskemu pouku. Da je bilo omogočeno vsaj nekaj tednov pomagati številni deci s toplo hrano, imajo zasluge številne ustanove in osebe ter se jim v imenu siromašnih završkih otrok najlepše zahvaljujem. Posebno zahvalo izrekamo uradništvu Zadržne zveze v Ljubljani, Rdečemu križu v Ptuj, predsedniku občine g. Rihteriču Juriju, g. Ulmu, veleposestniku v Zavrču, kr. banski upravi, banovinskemu odboru Rdečega križa v Ljubljani, upravi posestva štajerskih posestev v Podlehniku, g. Sketu, župniku pri Sv. Marjeti in njegovim faranom za lepa darila v živilih, kakor vsem ostalim kmetom iz ptujskega polja, domačim posestnikom, g. Jarhu, župniku iz Zavrča in domačemu učiteljstvu za lepe prispevke in požrtvovalno delo, krajevni protituberkulozni ligi v Ptuj, Ptujski posojilnici, g. Levaniču iz Ljubljane, Vzajemni zavarovalnici iz Ljubljane in mnogim drugim darovalcem. Vsem darovalcem se najtopleje zahvaljujem, ker so s svojo dobroto tudi dvignili šolski obisk in s tem največ pripomogli k uspešnemu pouku. Ker se v enem tednu razdeli okoli 1370 obrokov, se zaloga hitro krči ter apeliramo na dobra srca za nadaljnjo pomoč.

Slovenska Krajina

Sv. Sebeščan. Zveza poljedelskih delavcev v Murski Soboti je priredila pri nas delavski socialni tečaj, ki je zelo lepo uspel. Govorili so predsednik zveze naš domačin Horvat Peter, šef Borze dela g. Kerec in Novak Franc, uradnik na Borzi dela. Naša župnija daje sorazmerno največ sezonskih delavcev, ki so se polnoštevilno udele-

žili tega važnega zborovanja. Po zborovanju je bil občni zbor tukajšnje podružnice. Zborovanja se je udeležil tudi uradnik zveze Bejek Anton.

Bodonci. S prvim februarjem je bila ustavljena v našem poštnem okolišu selska dostava, ker občina ni hotela nič prispevati za pismonoše, direkcija pošte pa baje tudi več ne more dati. Ljudje so seveda nejevoljni in pričakujejo, da se bo to prav kmalu uredilo.

Konjiški okraj

Sv. Jernej pri Ločah. V tem dolgem zimskem času imamo zopet na naši šoli kmečko nadaljevalno šolo, katero obiskuje 21 fantov iz domačega okoliša. Dne 12. m. m. je imela tukajšnja Sadjarska podružnica občni zbor. Udeležba je bila precej dobra. Pristopili so vsi navzoči nazaj in ostali zvesti naši sadjarski organizaciji, kateri pa še niste bili ta dan navzoči, imate še priliko, da se vpišete za člane in plačate članarino. Na občnem zboru smo razmotrivali o uspehu škropljenja sadnega drevja in se odločili za zgraditev sušilnice v tem letu. V nedeljo, dne 26. januarja se je vršil občni zbor Krajevne kmečke zveze. Prišli so vsi povabljeni odborniki in zastopniki. Naš preč. g. dušni pastir Paulič Peter nam je podal poročilo o delovanju Krajevne kmečke zveze. Uvodoma pa se je spominjal v lepih besedah blago pokojnega g. dr. A. Korošca ter nam orisal njegove zasluge in delovanje za naš slovenski narod.

Celjska okolica

Gallcija pri Celju. Pri nas je imel zanimivo predavanje o vzgoji mladine na podlagi krščanskega duha g. profesor Bitenc iz Celja. Predavanje je bilo dobro obiskano. Ustanovili smo narščaj FO in radi tega je bilo predavanje namenjeno staršem, ki naj pustijo mladino v naše vrste.

Smarski kraji

Sv. Križ pri Rog. Slatini. Zadnji čas smo prepletkali cerkvene sedeže v farni cerkvi. Sedeži so iz leta 1864, od kar je bila postavljena cerkev. Prepleskanje je sedeže tako osvežilo, da se ne ločijo od novih. V začetku marca bomo imeli sv. misijon. Želimo, da bi se tudi duše faranov popolnoma osvežile s angelskim kruhom. Tako bomo deležni milosti sv. misijona. Potem nameravamo položiti nov tlak v farno cerkev. Ker pa je denarni sredstev premalo na razpolago, bomo zaenkrat položili nov tlak samo pred sedeži. Pozneje, ko bo to iz finančnih ozirrov mogoče, bomo tlak položili po vsej cerkvi.

Laški okraj

Sv. Miklavž nad Laškim. Dne 6. januarja je Kmečka zveza imela redni občni zbor. Udeležba je bila povoljna. Ugotovili pa smo, da je cena našemu najvažnejšemu pridelku, to je živini, še prenilka, ako primerjamo s cenami tega, kar moramo kupiti. Gradnja vodovoda na Brstovnici je radi hude zime morala prenehati. Ker se je vreme izboljšalo, imamo upanje, da bo vodovod kmalu izgotovljen. Dela vodi tehniški oddelek banske uprave. Z dograditvijo vodovoda na Brstovnici bodo v naši župniji tri vasi imele vodovode, in sicer Dol, Škofje in Brstovnica. Priidejo

tudi druge na vrsto. Zanimanje je tudi za elektriko, ako jo imajo celo na Lisci in v vaseh razborske župnije, še lažje bi jo imeli v Šmiklavžu. Ako bomo složno delali, pa uspeh ne bo izostal.

Sv. Rupert nad Laškim. S 1. februarjem nas je zapustil šolski upravitelj g. Ivan Bertonec. Gospod je tukaj 4 leta učiteljeval v splošno zadovoljnost otrok in šolarjev. S svojim prijaznim nastopom si je povsod pridobil zlasti srca mladine kot izboren pevovodja, s svojim globokim razumevanjem gospodarskih zadev in težko našega kmečkega človeka pa je pokazal, da ima srce za priprosto ljudstvo, ki največ dela in trpi, a najmanj uživa posvetne dobrine. Gospod je ustanovil čebelarstvo podružnico, se lotil Kmečke zveze, prirejal lepe igre in povsod razodeval in delil zaklade svojih znanosti in dobrotnosti. Težko ga bomo pogrešali, zlasti ko je ob istem času zapustila šolo tudi priljubljena učiteljica gospa Škrlova, tako da imamo sedaj na štiritirredni šoli samo dve učiteljski moči. Vsa čast vrlim vzgojiteljem! — Letošnja zima nas izredno trdo prijema. Svečnica je minula, a od strešnih kapi noče priteči vodena kapljica, pač pa pada še vedno novi sneg in sicer pri mrazu 16 stopinj pod ničlo. Vse težave izredne hude zime pa nam ne morejo zatreti naše življenjske sile. V tem predpustu pristopa pri nas 8 mladih parov k poročnemu oltarju. Bog daj svoj blagoslov in srečo v novem družinskem življenju!

Laški okraj. S petrolejem je letos nekoliko boljše kot je bilo lansko leto. Glede preskrbe z moko pa je letos precej slabše urejeno. Nekoliko je vse preveč centralizirano v Laškem, drugod v okraju pa podeželski trgovci nimajo po cel teden moke. Isto se je lansko leto dogajalo s petrolejem. Ko so trgovci lansko zimo v Laškem dobili petrolej, je bližnja okolica kmalu za to zvedela in so pokupili petrolej. Ljudje iz oddaljenih krajev pa so prišli po petrolej, ko je bil že razprodan. Letos pa imamo karte in je razdelitev petroleja bolj pravilna. Imamo upanje, da bo tudi z moko sedaj, ko bo na karte, boljše urejeno, da ne bo potrebno po vsako kilo moke hoditi več ur daleč v Laško, kakor je bilo to sedaj, kar je precej spominjalo na dobo, ko so po Savi iz Hrvaškega vozile ladje žito in so v času slabih letin morali kmetje iz Jurklostra, Sv. Lenarta in drugih oddaljenih krajev v Zidani most po žito. Pa se je zgodilo, da je bila ladja zamujena po več dni, in so morali kmetje praznih rok oditi domov.

Nemška industrija poljedelskih strojev na dunajskem pomladanskem velesejmu 1941. Z ozirom na službeno sodelovanje Državne stanice za prehrano (Reichsnährstand) na dunajskem pomladanskem velesejmu 1941, ki bo od 9. do 16. marca, in z ozirom na velike potrebe jugovzhodnih agrarnih držav v nemških produkcijskih sredstvih je strokovni oddelek za gradnjo poljedelskih strojev dovolil nemški industriji poljedelskih strojev razstavljati na dunajskem pomladanskem velesejmu. Celokupno na razpolago stoječe razstavno površino je prevzela nemška industrija poljedelskih strojev.

Sanatorij v Mariboru: Tyrseva ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialist kirurg dr. Černič. 23

se je onesvestil. Prestrašena mati je telefonirala policiji in šele po prihodu detektivov je zvedela, da je njen sin tolovaj. Tako je mati nehote izročila lastnega sina roki pravice.

Zavarovanje proti potopu. V mestu Loredo v severnoameriški državi Texas, v neposredni bližini mehiške meje, živi zelo zanimiva sekta (ločina), katere člani se imenujejo »Nsetovi privrženci«. Sekto je ustanovil bivši krčmar John Perkinson, ki se zdaj izdaja za Ezehielovega brata. Glavni nauk sekte je, da pride kmalu nov vesoljni potop, ki bo pomenil konec vsega človeštva. Rešili se bodo samo člani te sekte, ki bodo pa morali svojo rešitev drago plačati. Prebrisani »Ezehielov brat« je namreč ustanovil delniško

so začele propuščati v oko sončno svetlobo in se je Pero sam prepričal, da vsaj slepec ne bo.

Zdravje in moč sta se toliko okrepila v uskokih, da so se že resno pogovarjali o obračunu, za katerega je koval najbolj krvoločne načrte poveljnik.

Da bi jim maščevanje nad obzidanim Mariborom ne spodletelo, je bilo treba vanj poslati oglednike, ki bi se prepričali, če Mariborčani sploh vedo, kje so Perovi uskoki in ako kdo sploh govori o njihovem povratku. Za izvidnika je bil izbran stotnikov zvesti sluga Jovo Kirič, ker je imel največ vojnih izkušenj in se je razumel na vse mogoče preobleke.

Na poizvedovanje je odkolovratil Jovo kot okoliški kmet, peš in seve pod večer, da bi nemoteno prisluškoval po mestnih krčmah.

Drugo jutro po odhodu na ogledovanje je pribežal Jovo ves spehan na Betnavo. Poveljniku je sporočil razburjen, da morajo vsi takoj na konje in v skokih proti svojim skrivališčem, sicer jih bodo raztepli in pomendrali Pihlerjevi kmečki dragonci.

Jovo je videl na lastne oči vkorakanje 500 mož konjenice pod poveljstvom Janeza Pihlerja v Maribor. V mestu je bil v večernem mraku sprejem s gorečimi baklami, bobnanjem in trobentanjem. Mestni poveljnik je poljubil Pihlerja po razjahanju pred mestno hišo in ga počastil z izročitvijo ključa od mestnih vrat.

Brž ko so se raztepli Pihlerjevi dragonci po mestnih

hlevih in krčmah, so govorili, da so prišli meščane ščititi pred uskoško maščevalnostjo. Njihov poveljnik, katelega je poklical na pomoč mestni sodnik, je prisegel Perovemu oddelku za v Mariboru zagrešene zločine pogibel do zadnjega moža s stotnikom vred.

Na luteranski Betnavi skritim uskokom po tem poročilu ni preostajalo drugega, nego najnujnejši pobeg pred toliko premočjo štajerskih dragoncev, kateri so se radi znašali ob vsaki priliki nad zavezniškimi uskoki prav tako, kakor nad samimi Turčini.

Uskoki so se splazili kakor tatovi na konjske hrbte in odpekotali proti jugu ter izginili brez zahvale luteranskim dobrotnikom neznano kam.

Samostojni poveljnik Janez v Mariboru

Mariborski mestni sodnik je sporočil bodočemu zetu Janezu Pihlerju na turško granico po slu, kakšna šiba božja je za Maribor krdelo 20 uskokov pod poveljstvom stotnika Čatoriča. Načelnik graničarskega generalnega štaba ni mogel takoj zdirjati nad drzneže in jih napoditi k vragu. Priliko nastopa napram podivjanemu uskoškemu oddelku je hotel izrabiti v to, da bi priboril sebi na najvišjem mestu podelitev poveljevanja nad kakim manjšim, a samostojnim konjeniškim praporom.

Izvidniki ter zaupniki, kateri so se vračali iz obmejnih turških pokrajin v graničarski glavni stan, so poročali o zbiranju turške vojske iz vsega sultanata.